

Szakmai beszámoló

A streaming platformok és a fantasy adaptációk növekvő népszerűsége (MAEÖ 2022-23/175979)

A Magyar Állami Eötvös Ösztöndíj keretében három hónapot tölthettem el a St Andrews-i Egyetemen, ahol Dr Zoë Shacklock mentorálása alatt végezhettem kutatásomat a Film Studies tanszéken. Kutatásom célja az volt, hogy megvizsgáljam a streaming platformok és a fantasy növekvő népszerűsége közötti kapcsolatot, illetve választ kapjak arra a kérdésre, hogy hogyan illeszkedik a műfaj a streaming platformok programpolitikájába, és hogyan hat vissza ez a kapcsolat a fantasy legitimációjára és a fandom dinamikájára. A kutatás lehetőséget adott arra, hogy jobban beleáshassam magamat a téma szakirodalmába, emellett pedig nagyban hozzájárult a készülő disszertációmhoz is.

A kutatási projekt

A háromhónapos kint tartózkodásom alatt kéthetente találkoztam mentorommal, Dr Zoë Shacklock-kal, aki hasznos tanácsaival kutatási területem szakértőjeként jelentősen előrelendítette a haladásomat. Az első három hetet a szakirodalom böngészésével töltöttem: a St Andrews-i Egyetem könyvtára nagy segítség volt számomra, ugyanis sok olyan szakirodalomhoz is hozzájutottam, amelyek eddig számomra nem voltak hozzáférhetők. Ezután arra kerestem a választ, hogy milyen összefüggés van a streaming platformok programpolitikája és a fantasy popularitása között, azonban mivel az általam vizsgált streaming szolgáltatók programpolitikája nem nyilvános, így nem kaptam teljesen objektív választ erre a kérdésemre. Kutatásom során azonban több tanulmányt és könyvfejezetet is olvastam a „quality television” témájáról, és ekkor döböntem rá arra, hogy erős összefüggés lehet a streaming szolgáltatók „quality television” felé fordulása és a fantasy növekvő népszerűsége között. Ez a felismerés vezetett ahhoz a hipotézishez, hogy a streaming platformok részben azért részesítik előnyben a fantasy adaptációkat, mert a műfaj sok olyan tulajdonsággal rendelkezik, amelyek a „quality” sorozatokra is jellemzők – mivel pedig az elmúlt években több kutatás is kimutatta, hogy a streaming platformok egyre inkább a „quality television” nyomdokait követik, egyértelművé vált számomra, hogy összefüggés van ezen folyamat és a fantasy sorozatok gyakori adaptálása között.

A hipotézis megfogalmazása után tovább folytattam a kutatómunkát, majd pedig kidolgoztam egy vázlatot a készülő tanulmányomhoz, amelyet Dr Shacklock lelkesen támogatott, és további szakirodalmi ajánlásokkal gazdagította munkámat, így kint

tartózkodásom alatt a tanulmányom nagy része elkészült. Dr Shacklock biztosított arról, hogy a továbbiakban is szívesen segíti munkámat, megállapodásunk szerint pedig a *Critical Studies in Television* és a *Television & New Media* című folyóiratoknál próbálom publikáltatni írásomat.

Eredmények

Kutatásom során készült tanulmányomban bebizonyítottam, hogy a streaming szolgáltatók amellet, hogy igyekeznek kihasználni a fantasy műfajának egyre népszerűbbé válását (mely részben a *Harry Potter*, *A Gyűrűk Ura* és a *Trónok harca* globális sikerének köszönhető), azért is döntenek az epikus fantasy könyvsorozatok adaptálása mellett, mert ezen történetek tulajdonságaiknak köszönhetően kiválóan alkalmasak arra, hogy „quality” sorozatok készülhessenek belőlük. Ide sorolhatók például a tradicionális szabályok felrúgása (a fantasy ugyanis hajlamos arra, hogy elszakadjon a valóságtól), a több fő karakter felvonultatása (amely sorozatokban az „ensemble cast” alkalmazásában jelenik meg) vagy a karakterfejlődés kihangsúlyozása. Azáltal, hogy egy-egy történet több különböző karaktert is felsorakoztat, lehetővé teszi a folytatódó történetzálak bemutatását, amelyekben fontos szerepet játszik a „quality” sorozatokra jellemző emlékezet (*memory*) fontossága. Az epikus fantasy regényorozatok fontos ismertetőjegye a komplex írás, amely remek alapanyagul szolgál egy-egy több évados sorozathoz. Mindemellet a fantasy műfajára az is jellemző, hogy a számos karakternek, a fantasztikus világ részletes kidolgozottságának és a különleges történetuniverzumnak köszönhetően szinte végtelen számú új történetlehetőség rejlik egy-egy világban, ami (az elkészült adaptáció sikeressé válása esetén) lehetőséget ad arra, hogy új spin-offok születhessenek, amely mindamellet, hogy új nézőket is hozhat egy-egy szolgáltatóhoz, a régi nézőket is segít megtartani.

Amellet, hogy a Skóciában eltöltött három hónap alatt beleáshattam magam a kutatási témám szakirodalmába, az ösztöndíj lehetőséget adott arra is, hogy jobban belemélyülhessek a készülő disszertációmba. A tanulmány írása mellett sikerült elkészítenem két disszertációfejezetet is, emellet pedig lehetőségem volt még inkább beleásni magam a television studies szakirodalmába is. Megszerzett tudásomat így nem csak a doktori tanulmányaimban, hanem az oktatásom során is kamatoztathatom, hiszen amellet, hogy a jövőben szívesen tanítanék ezekkel a kutatási területekkel kapcsolatos kurzusokat, a Pannon Egyetem Angol-Amerikai Intézetében tartott Irodalomtudományi tanulmányok II: Televizualitás, szeriális forma és a televízió terei című kurzusomon újabb szempontokat is behozhatok a diákok számára, és már a 2023-as őszi félévben is továbbfejleszthetem a

tananyagot. Végezetül, az ösztöndíj lehetőséget adott arra, hogy megjelenő tanulmányommal növekedjen a magyar tudományos élet eredményeinek nemzetközi láthatósága.